

26.25x33.45	1/2	6 עמוד	עסקים - שבוע	05/2022	81651027-0
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

ליאת רון / תקציר מנהלים

דלית שטאובר

בת 62
מנכ"לית משרד החינוך

מבחן המציאות

מנכ"לית משרד החינוך סוגרת שנה
ליאת רון, עמ' 6-7

אני

מאמינה גדולה בהוראה כמקצוע משנה חיים

החינוך שינה את חייה והפך אותה מילדה ענייה למורה ולמשפיעה בתחומה. בראיון אישי מספרת מנכ"לית משרד החינוך על המורשת המשפחתית של נשים חזקות, על חיי הדלות ועל ההצטיינות בלימודים, ואף מספקת כמה תובנות על סכסוך העבודה שעליו הכריזה השבוע הסתדרות המורים

25.93x33.31	2/2	7 עמוד	עסקים - מעריב השבוע	05/2022	81651028-1
80790 - בהקשר לציונו - בנימין זאב הרצל					

מי אני: אשת חינוך ומשפחה, אוהבת אדם, רואה את החינוך כעתידה של המדינה.

שורשים 1: אני רואה את עצמי כמי שעומדת על כתפיהן של נשים חזקות: סבתא רבתא, סבתא ואמא שלי. סבתא רבתא הרסה, שכונתה "בובע הודס", הייתה מהמשפחות הראשונות שיצאו מחומות ירושלים למשכנות שאננים. היא הייתה הטוחנת של טחנת הרוח, נחשבה לישרה ולממולחת, והיהודים הערבים היו מפקידים בידה את שקי התבואה שלהם. היא הייתה נשואה לאהרון הרשלר, בחור ישיבה, שהותקף בידי פורעים בשנת 1873, נורה למוות ונחשב לחלל הראשון של ישראל.

הודס הייתה שידוך מבוקש, והייתה בין מקבלי פניו של הרצל כשהגיע לביקור בארץ. היא נישאה לסבא רבא, ואחרי כמה שנים הוא רצה להיות חלוץ וחטף את בנם לפתח תקווה. היא רכבה לשם שלושה ימים על חמור וחטפה אותו בחזרה, כדי שיהיה תלמיד חכם. על שמו נקראת ישיבת הכותל.

סבתא נולדה בירושלים. היא התחתנה וילדה 14 ילדים. בעקבות קשיי הפרנסה היא עברה לתל אביב. כשסבא חיפש שכונה דתית לגור בה, הוא הגיע לשכונת התקווה, שבה היה בית כנסת בכל בית שני, והם התיישבו שם - האשכנזים היחידים בשכונה. הילדים למדו בחדר עם המורים. שבעה מתוכם נפטרו ממחלות ילדים לפני שאמא נולדה.

לאחת הבנות יוכבד היה שיתוק מוחין. המחשבה שהיא תישאר משותקת לא הרפתה מסבתא והיא הפכה עולמות. אישה חרדית בעירן בלי אינטרנט שמעה שבווינה יש נזירות שידועות לטפל במחלה. היא אספה כסף, נסעה לשם עם יוכבד לשנה וחזרה איתה כשהיא הולכת. אי אפשר לדמיין את המסירות, את האומץ ואת הנתינה שלה.

כשיוכבד הייתה בת 18 ואמא - בת 6, הן הלכו לטייל בשוק הכרמל. בטיול ילדים לעגו לה, והיא פרצה בבכי. אז אמא הבטיחה לה: "יוכל'ה, אל תדאגי, את לא תישארי לבד". אמא הייתה האפרוטרופוסית

שלה, לקחה אותה איתנו לכל מקום, כמו התיאטרון והקולנוע, והייתה מקריאה לה את התרגום, כי היא לא ידעה לקרוא. היא הייתה בשבילנו הסבתא שלא הייתה לנו: צלעה, גמגמה קשה, אבל אנחנו הבנו כל מילה.

שורשים 2: ב-1932, כשהיה בן שנתיים, הגיע אבא מפולין לשכונת מחלול, סמוך לחוף גורדון בתל אביב. לסבא, שהיה איש עסקים לא כל כך מוצלח, היה בית חרושת לנקניקים, והוא נפטר כשמלאו לאבא 14 ואחותו הקטנה הייתה בת תשעה חודשים. מכיוון שהיה צריך לעזור בפרנסת הבית, אבא עבד בבקרים, למד בערבים והפך למציל המיתולוגי של תל אביב - "איצ'ו הגדול". את אמא, שהייתה גננת ואלמנת צה"ל ששכלה את כעלה בסיני, הוא הכיר בחוף הים. הוא היה אחר הרווקים הנחשקים בתל אביב והיא - יפהפייה. אחרי שעברה חליצה בקנדה, הם נישאו ועברו לדירת חדר קטנה בדמי מפתח. ארון חצה את החדר, ואת הארוחות היינו אוכלים על שרפרפים.

הילדות שלי: תל אביב. אף פעם לא ידעתי שאנחנו עניים, כי העושר הרוחני בבית היה עצום. קיבלנו כניסה חנם לגן החיות, אחרי שאמא מצאה גור קופים שברח משם ושיחק בצעצועים של אחי במרפסת, והחיות היו החברות שלנו. למדתי במגמה דרלשונית, והיו לי מורים מדהימים שהכירו בכישרונות שלי והיו מודעים למצוקה הכלכלית בבית.

בכיתה ג' המורה לספורט אילנה קראה לי להצטרף לחוג ריקוד. כשאמרתי לה שאין להורי כסף, היא אמרה שישלמו כמה שהם יכולים. כמו כן, טיפולי השיניים שקיבלתי בבית הספר נפלו על שיעורי אנגלית, לכן לא ידעתי לקרוא. בכל שיעור הייתי מבקשת לצאת לשירותים ומתחבאת שם. אמא קבעה שאהיה התלמידה הטובה ביותר באנגלית, והיא ואחותה שולה לימדו אותי הכל מהתחלה. בחופש הגדול קראתי 120 ספרים באנגלית, דיברתי עם תיירים בים והפכתי למורה לאנגלית. תמיד עבדתי, העברתי שיעורים פרטיים, טיפולתי בילדים אחרי הלימודים ובחופשים והייתי תלמידה מצטיינת.

דובי: בעלי, יהלומן. ביום האחרון של התיכון הוא התקשר אליי ואמר: "אני דובי ואני רוצה להכיר אותך". ענית שאני לא נפגשת עם אנשים שאני לא מכירה, והוא הסביר לי שהוא בן הדרור של המורה אילנה ושחייכה שאהיה בת 18 כדי להתקשר אליי. נפגשנו בפעם הראשונה אצל המורה אילנה והתחתנו חצי שנה אחרי כן. יש לנו שלושה ילדים ואנחנו גרים בתל אביב.

הוראה: תמיד רציתי להיות מורה, כבר בגיל 3 לימדתי את הבובות שלי וכבר בכיתה ג' הייתי מורה מחליפה לשכבה שמתחתיי. אני מאמינה גדולה בהוראה כמצצוע משנה חיים, שמלמד את הילד להתגבר על קשיים, לאהוב אדם ולנהוג בחמלה. לא הייתי בצבא כי התחתנתי בגיל 18 וחצי, ומכיוון שהייתי ענייה, חשבתי שאם אהיה מורה

יפתחו לי הזדמנויות בחיים. למדתי ספרות ובלשנות אנגלית באוניברסיטת בר-אילן, ואחר כך תואר שני בייעוץ חינוכי. התחלתי כמורה לאנגלית, ואחרי כן הייתי רכזת שכבה, מדריכה ארצית, מדריכה מחוזית, מנהלת מחוז תל אביב ומ"מ מנכ"לית הטלוויזיה החינוכית, עד שאלרד קובלנץ נבחר. עד שמוניתית לתפקיד הנוכחי, ישבתי במועצת התאגיד.

משרד החינוך 1: כשגדעון סער, שהיה אז שר החינוך, פנה אליי להחליף את שמעון שושני בניהול המשרד - הגשמי חלום. על המינוי שלי לראשות הוועדה לחינוך חנם לגילי 3 שמעתי ברדיו. השליחות שלי הייתה כל כך ברורה: הילדה הענייה, שהחינוך היה המוביליות החברתית שלה, מקבלת את ההזדמנות להעניק חינוך חנם לפעוטות. אחרי מינוי של שי פירון ואחרי שנתיים במילוי תפקיד, עזבתי. הכשרתי סטודנטים לתואר שני בקריה האקדמית אונו להוראה, עבדתי בבית ספר מנרל למנהיגות במשרה חלקית ועסקתי בייעוץ ארגוני בארץ ובעולם.

משרד החינוך 2: לשרת החינוך יפעת שאשא ביטון ולי הייתה היכרות שטחית של שיחת טלפון. הייתי עדה למשבר שהיה עם המנכ"ל הקודם, וכשהיא התייצבה אצלי בבית וביקשה ממני להתמנות שוב לתפקיד מנכ"לית המשרד, זה היה "כאש בווערת בעצמותי" ולא יכולתי לסרב. כשנקראתי אל הרגל, ויתרתי על הקריירה הבינלאומית שבניתי למרות האזהרות של ילדי, שציפו שאמא תהיה איתם. בפעם השנייה הגעתי לתפקיד, אחרי שלמדתי לעומק את צרכי הצד השני של המתנס, ומכיוון שהכרתי אותו יכולתי להתחיל מיד לעבוד.

יפעת שאשא ביטון: אנחנו מסתדרות מצוין. לא תכננתי לחזור למשרד, ואני שמחה על הזכות לעבוד לצד אשת מצצוע שמבינה את החינוך לעומק ורואה את עצמה שותפה בעיצוב עתידו. יש לנו עבודה מועילה ביחד.

איום השבתה: הסתדרות המורים ואנחנו נמצאים בדיוני שכר שאמורים לשפר את שכרם של המורים לקראת ההסכם החדש. כל הסימנים בשטח מצביעים על קושי בגיוס מורים חדשים, על התמדה של ותיקים ועל סימני שחיקה. מעבר לכך, אנחנו רואים גם ירידה ברישום למכללות. השכר שמקבלים המורים לא משקף את המאמץ הגדול שהם משקיעים, את שעות העבודה שאינן מסתיימות בסוף יום הלימודים ואת אופיו המורכב של המקצוע.

תוספת התקציב אינה חלק מתקציבו של משרד החינוך ומצריכה את אישור האוצר, ולכן יש צורך באישור תקציב המדינה לשנה הבאה כדי שהאוצר יידע באיזו מסגרת הוא עומד. דיוני התקציב אמורים להתחיל ביוני, ובשבילנו ובשביל ההורים הוא קריטי. יש כאן שילוב מורכב של הסכמי שכר שהסתיימו בשנה שאין בה תקציב מוגדר.

אם הממשלה לא תצליח להעביר את התקציב וההסכם לא ייסגר, כולי תקווה ששנת הלימודים הבאה תיפתח, כיוון שהמורים הם גוף אחראי מאוד. ראיתי שמדינת ישראל יודעת להתארגן

תקציבית לצרכים לאומיים ולתת מענה למען מצוקות אסטרטגיות דחופות. אני מקווה שהמדינה תבין את חשיבות פתיחת מערכת החינוך כתורמת לחוסן החברתי, הנפשי והלאומי, בעיקר לאחר נזקי הקורונה, כשהילדים לא למדו באופן סדיר.

מחסור במורים: אנחנו עובדים בכל המישורים. ניהול החוסר במורים מטופל בטווח המיידי: אנחנו עושים הסבות, מנהלים את הביקושים לשבתונים ופותרים מסגרות אטרקטיביות למצטיינים עוד טרם סיום הלימודים. לצד זה נדרש מהלך אסטרטגי ארוך טווח, שיצמצם את החוסרים לשנים הבאות. זה לא משהו שיכול להתבצע בשלושה חודשים - זאת בעיה שנמשכת תקופה ארוכה והגיעה לידי הציבור בקורונה.

רפורמת הבגרויות: כבעלת תואר בספרות ובבלשנות אנגלית, שבאה ממדעי הרוח, הדרך החדשה תוביל לבוגרים משכילים יותר. יש סיכוי שהרברים שנלמדים יישארו חלק מתפיסת עולמם בשל אופי המשימות. אנחנו לא מוותרים על מדעי הרוח. להפך, העצמנו אותם. המהלך יהיה במיטבו עוד כמה שנים. כאשר לטענת ארגוני המורים על כך שלא התייעצו איתם, אנחנו עבדנו עם קבוצות רחבות מאוד של מורים, מנהלים, תלמידים וכל מי שנמצא על מפת החינוך.

רפורמת החובשות: לא נמצאת עכשיו בקדימות. יבוא זמנה.

מעונות היום: האחריות להם עברה למשרד החינוך לאחרונה, ואנחנו נמצאים בעיצומו של תהליך מורכב, הכולל מתן רישוי, פתיחת הכשרה מקצועית למטפלות, קליטת צוות זרוע העבודה שטיפל בהם ועיבוי הצוות הפרדגוגי, שיממש את תפיסת הרצף החינוכי שאנחנו מובילים.

התעללות במעונות: יש לנו מעקב מדויק אחר המצלמות שמוצבות במעונות, כולל מערכת שמנטרת ומתריעה כשהמצלמות סגורות. מאז שהאחריות להם הועברה אלינו, מספר המעונות שנסגרו מחדש להתעללות עלה לאין שיעור ומרגישים את הנוכחות שלנו בשטח.

אחריות ניהולית: משרד החינוך משנה את הפרופיל התפקודי מגוף מבצע לרגולטור. הועברו 2.4 מיליארד שקל מהאוצר למנהלי בתי הספר, כדי שיוכלו לתת את המענים החינוכיים מתוך הבנת הצוות והקהילה והכרת הצרכים. כשיש למנהלים אחריות, צריכה להיות להם גם סמכות. הליווי שניתן להם יהיה דיפרנציאלי ולא אחיד, כפי שהיה עד היום, כשהמסורת המורכבת יקבלו ליווי צמוד. המטרה היא לראות את קידום ההישגים של כל המערכת, והיא תהפוך לאפקטיבית יותר.

פנאי: את כנראה מניחה שיש לי... בסופ"ש אני עם הנכדים ועם אמי הקשישה, קוראת ומעשירה את עולמי ואוגרת כוחות לשבוע הבא.

צופה פני עתיד: משרת מנכ"ל משרד היא משרת אמן. אני עובדת כאילו אהיה פה לנצח, אבל גם כאילו עוד דקה כיסא המפלט יכול לפלוט אותי החוצה, כשכל משפחתי מגיסת למשימה איתי. ■■■

